СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гергана Маринова,

член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателен процес“, професионално направление 3.6. Право,

относно **дисертационния труд „Оценка на доказателствата и доказателствените средства в наказателния процес“** на Ваня Илиева Илиева – задочен докторант към секция „Наказателноправни науки“ в Института за държавата и правото при БАН

1. **Данни за дисертанта**

Ваня Илиева е завършила специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ през 1995 г. През 2012 г. завършва и магистратура по „Публични финанси“ в УНСС. Професионалната ѝ кариера започва през 1997 г. като старши юрисконсулт в данъчна служба. От 2001 г. е прокурор в Софийска районна прокуратура, след което последователно преминава през всички нива на прокуратурата и от 2017 г. до момента е прокурор във Върховна касационна прокуратура.

2. **Данни за докторантурата**

Ваня Илиева е зачислена за задочен докторант в Секцията по наказателноправни науки на ИДП-БАН на 01.01.2015 г. При обучението ѝ в докторантура са спазени всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и съответния правилник на ИДП-БАН. Дисертационният труд е обсъден на заседание на Секцията през м. октомври 2019 г., на което е взето решение за насочването му към публична защита.

3. **Съдържание и оценка на дисертационния труд**

Дисертационният труд „Оценка на доказателствата и доказателствените средства в наказателния процес“ е в обем от 295 страници и включва уводни бележки, четири глави, заключение, списък на използваните съкращения и библиография. Приложена е и декларация за оригиналност. Библиографията обхваща 132 заглавия, от които 121 на кирилица и 11 на латиница. Бележките под линия са 714.

В увода е обоснована актуалността на темата. Очертаването на предмета, задачите и методите на изследване, които традиционно присъстват в увода на всяка докторска дисертация, тук липсват, но могат да бъдат намерени в автореферата.

Под заглавието „Общи положения“ в глава първа са разгледани редица въпроси: направено е кратко историческо изследване; представено е общото (философско) понятие за оценката; анализирани са особеностите на наказателнопроцесуалната доказателствена оценка, като е обърнато специално внимание на нейния субект, обект и цел. Глава втора е посветена на същността и формата на наказателнопроцесуалната оценка. Глава трета има подчертано приносно значение, както за теорията, така и за практиката. Тук задълбочено и с вещина е разгледана оценката на процесуалните качества на доказателствата и доказателствените средства, а именно оценката за тяхната относимост, допустимост, достоверност и достатъчност. В глава четвърта оценката е разгледана от друг ъгъл и авторът е изложил вижданията си относно това кога тя е завършена, кога са допуснати грешки при изграждането ѝ, кои са критериите за правилност, респ. неправилност на оценката, какво е значението на обосноваността на процесуалния акт за правилността на доказателствената оценка и какви са особеностите при оценката на експертното заключение. В заключението са обобщени предложения за законодателни промени, резултат от научното изследване. В допълнение бих искала да отбележа, че

всяка глава завършва с обособена част, наречена „Изводи“, в която докторантката синтезира най-важните положения, тези, заключения, които обосновава в съответната глава.

Стилът на дисертацията е строго научен, но в същото време четивен. Прави впечатление изключително добросъвестното проучване на научната литература по темата (макар и само на български и руски език). Позоваванията на вече изразени в теорията мнения са многобройни, но винаги коректни и са направени с подчертано уважение към техните автори.

Оценката на доказателствения материал в наказателния процес е един от най-сложните въпроси както в теорията, така и в практическата дейност. От теоретична гледна точка той безспорно има своето философско измерение, затова съвсем естествен и с приносно значение е подходът на г-жа Илиева да разгледа оценката в този по-широк аспект. При такъв подход съществува потенциална опасност авторът да се „увлече“ в чисто философските и психологически аспекти за сметка на правните такива, но мисля, че докторантката не се е подала на това изкушение и е намерила правилния баланс. В по-конкретен план приемам научните приноси така както са посочени в автореферата, като сред тях специално бих искала да подчертая:

- предложеното определение за доказателствена оценка;
- изясняването на обекта на оценката и включването в него не само на доказателствата и доказателствените средства, но и на фактическите данни;
- разбирането за оценката като дейност, която се характеризира с нормативни ограничения относно целта и формата, но и с лична свобода на оценяващия субект; разглеждането й като част от човешката психика и вътрешния свят на личността;

- разглеждането на оценката като съпътстваща и окончателна, поставянето на акцент върху обективната истина като нейна цел;
- подробното изясняване на съдържанието и значението на качествата относимост, допустимост, достоверност и достатъчност на доказателствата и доказателствените средства и анализа дали всяко едно от тях може и трябва да бъде отнесено само към доказателствата, само към доказателствените средства или и към двете категории доказателствен материал;
- предложенията de lege ferenda, които са добра основа за размисъл и дискусия, и др.

4. Автореферат и публикации

Авторефератът коректно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Докторантката има 4 публикации по темата на дисертационния труд.

5. Заключение

Считам, че дисертационният труд „Оценка на доказателствата и доказателствените средства в наказателния процес“ е оригинално дело на дисертанта и доказва нейните способности да провежда самостоятелни научни изследвания и да достига до значими за теорията и практиката резултати. Трудът отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и съответния правилник на ИДП-БАН. Давам му положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Ваня Илиева Илиева образователната и научна степен „доктор“.

Проф. д-р. Г. Маринова